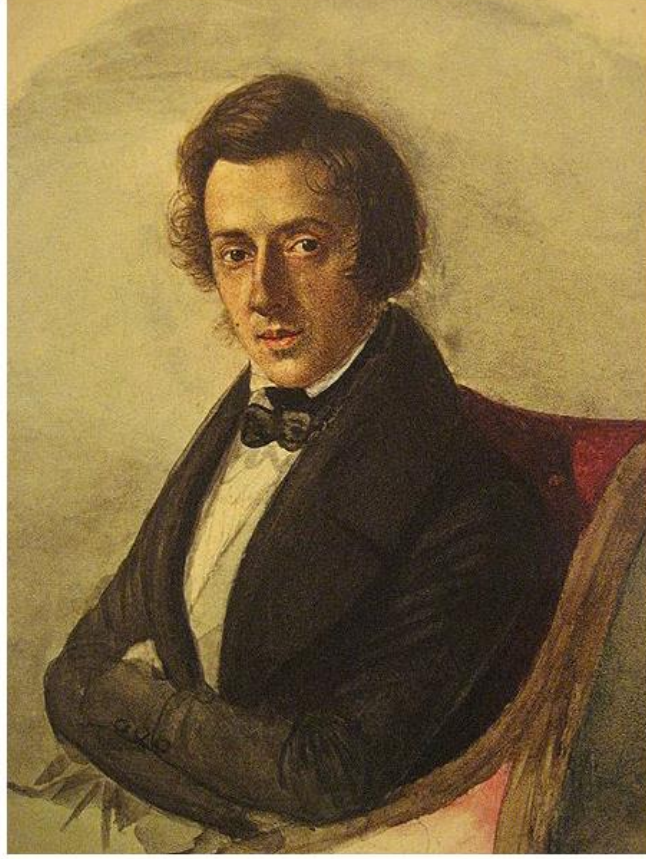

Piyano Sonatı No.2, Si bemol Minör Op.35

*Grav-Doppio movimento-Agitato *Scherzo. Presto ma non troppo *Marche Funébre *Presto

Frédéric Chopin (1810-1849)

1827’de yazılan, öğrencilik yıllarının Op.4 ilk Piyano Sonatı’ndan sonra 2. Sonat olan Op. 35’in yaratılışı, Chopin’in en bunalımlı yıllarına rastlar.

Chopin, hastalıkla geçen kıştan sonra, 1839 yazında George Sand’ın Nohant’daki evinde eserin birinci, ikinci ve dördüncü bölümlerini bitirdi. Üçüncü bölüm ise daha önce, 1836-37 kışında bestelenmişti.

Kendine özgü, parlak ve virtüöz stiliyle, aynı zamanda büyük bir duygusallıkla işlenen sonatın dört bölümünün sanki bağımsız, ayrı bölümlerin bir araya getirilişi gibi görünmesi müzik çevrelerini rahatsız etmişti. “Şapkalarınızı çıkartın beyler. Çünkü karşınızda bir dahi var” diyecek kadar Chopin hayranı olan, piyanonun bir diğer “şairi” Schumann bile, 1840’ta basılan ve

yayıncıdan alarak incelediği ve tam anlayamadığı bu sonat hakkında şunları söylemişti : “Yalnız Chopin öyle başlar, öyle bitirir: Disonans (uyumsuzluk)’la girip disonans’la sürdürmek ve disonans’la sona erdirmek. Onun, başka bir yerde bir araya getiremediği dört yaramaz çocuğunu sonat diye adlandırdığı bu biçimde toplaması kendini bilmezlik değilse, bir kapristir. Chopin’in çoğunlukla çılgın ve keyfi akorları, pasajların gelişmesini zorlaştırıyor. Bize verdiği final bölümü ise müzikten çok şakayı andırıyor. Buna karşın, bu neşesiz ve melodisiz bölümde bile, özgün ve müthiş bir zekanın ön plana çıktığını kabul etmek zorundayız; bu da, karşı koyuşu yok ediyor. Hayranlıkla ve şikayet etmeden sonuna kadar dinliyoruz ama övemiyoruz. Daha önce söylediğim gibi, bu müzik değil! Sonat bilmece gibi başlıyor ve bir sfenksin alaycı gülümsemesiyle bitiyor.”

Günümüzde hiç de disonans'la yazan bir besteci olarak tanınmayan Chopin'in sonat formunun normal kurallarına sadık kaldığını, çağın diğer eleştirmenleri gibi Schumann da herhalde dikkate almamıştı. Bir ikisi dışında bütünüyle piyano için yazan Chopin'in, Mozart ve Beethoven'e benzemeyen tutkulu ve parlak stildeki eserleri bugün bile tazeliğini korumakta ve bütün piyanistlerin repertuarında yer almaktadır. Chopin Op.35 Sonat'ında ise tutkulu (patetik) ve ateşli (appassionato) duygularının ustaca uyumunu sağlamış, onukatı kurallarıyla işlemiştir.

Sonatin 4/4'lük ölçüdeki 1. bölümü,

Dört mezür kısalığındaki ağır ve olgun (Grave) bir girişle başlar. Bunu bir fırtına gibi, iki kat hızlı tempodaki (Doppio movimento) ana tempo izler. Arada duyulan hem törensel, hem ağıtsal ve ağırbaşlı (sostenuto) bölüm buna karşı çıkar.

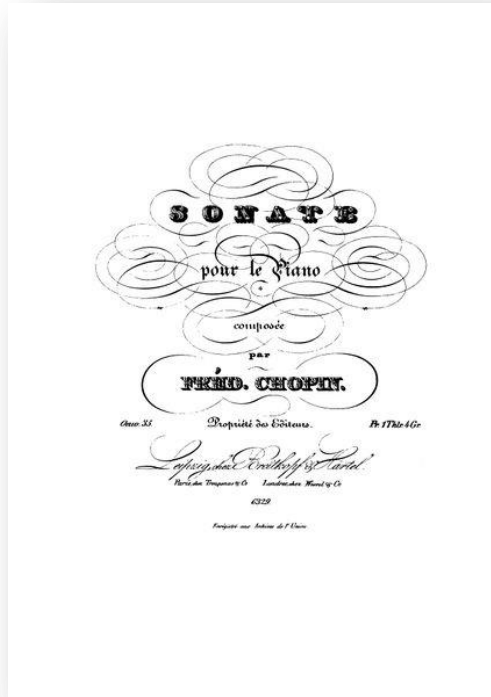
3/4'lük ölçüde ve Mi bemol minör tondaki 2. bölüm Scherzo'yu ünlü Chopin yorumcusu Alfred Cortot "bir matem dansı" olarak yorumlamıştır. İlk bölüm gibi, aynı asık yüzlü ve çevik havada başlar, ancak balad tarzında, çok hızlı olmayan (Presto, ma non troppo) tempoda gelişen bölüm kontrast olarak Chopin'in en soylu motiflerinden biri olarak kabul edilen duygulu ve şiirsel bir lied şeklindeki trio ile kesilir. Bölüm yine parlak oktavlarla, kromatik pasajlarla piyaniste zorlu görevler

yükleyen scherzo'ya döner. Bölüm scherzo ve trio uyumuyla sona erer.

4/4'lük ölçüde ve yine Si bemol minör tondaki 3. bölüm, Matem Marşı (Marche Funébre) müzik dünyasının en tanınmış sayfalarından biridir. Mandolin dörtlüsünden bandoya, büyük orkestraya kadar düzenlemesi yapılmıştır. Ancak çok popüler olması değerini azaltmamıştır. Schumann'ın "onun yerine Re bemol tondaki bir Adagio daha başarılı olurdu" şeklindeki sözleri bugün hiçkimse tarafından paylaşılmamaktadır. Chopin'in ilk dört mezür boyunca baslarda duyurduğu kilise çanı etkisi, insanı hemen matem havasına sürükler. Bir ağıt şeklinde yükselen bölüm, aradaki berrak ve teselli edici melodiyle, trio ile biraz hafifler. Ancak Lisz'in deyişiyle "yalnız bir tek kahramanın ardında değil de, tüm bir kuşak için duyulan matem hissi"ne yeniden dönülür.

Çok kısa olan son bölüm, çok hızlı (Presto) tempodaki finalde ise, Anton Rubinstein'in tanımıyla "mezarlıklar üzerinde uğuldayan rüzgar" gibi, güçlü bir fırtına tablosu canlandırılır. Ancak sezilen armonisiyle, sotto voce (yarı sesle) olarak piyano partisinde her iki elin unison olarak oktavlarla, sekizlik tirolelerle duyurduğu bölüm, T.S. Eliot'a göre, sanki dünyanın nasıl olacağını anlatmaktadır.

Süre 25'

- Aktüze İ. Müziği Okumak. Cilt 2. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.
- [http://imslp.org/wiki/Piano_Sonata_No.2,_Op.35_\(Chopin,_Fr%C3%A9d%C3%A9ric\)](http://imslp.org/wiki/Piano_Sonata_No.2,_Op.35_(Chopin,_Fr%C3%A9d%C3%A9ric))
- Piano Sonata No 2 Op 35 In Bbm – Chopin – İdil Biret
https://www.youtube.com/watch?v=_GO0FRb0mpl
- Chopin Piano Sonata n2 op.35 - Rubinstein (Live 1960)
<https://www.youtube.com/watch?v=cuUx2NnaOgM>

Kazım ÇAPACI

Adelaide Stewart

THE HANOVER EDITION.

Marche Funèbre,

Pour Piano,

par

FREDERIC CHOPIN.

Revised and Fingered by J. T. TREKELL.

Ent. Sta. Hall.

Melbourne

Price 3/-

W. H. GLEN & CO. PIANOFORTE ORGAN & MUSIC SALOONS.
21 & 23, COLLINS STREET EAST.